

Velkaantuminen ja pienlaina

tutkija-arvioitsija Sari Nyholm ja
projektisuunnittelija Virpi Muilu

Takuusäätiö

5.4.2017

Takuusäätiö - neuvoja, tukea ja ratkaisuja talous- ja velkaongelmiin

- Neuvomme Velkalinjassa ja Kysy rahasta -chatissa
- Myönnämme takauksia velkojen järjestelylainoille
- Koulutamme vapaaehtoistoimijoita ja ammattilaisia
- Kehitämme välineitä ennaltaehkäisyyn ja korjaamiseen
 - Pienlaina – kohtuuehtoista rahoitusta pienituloisille
 - Penno.fi – ilmainen sovellus taloudenpitoon
 - Penno-työkirja taloudenpitoon
 - Mun talous –verkosto nuorille ja heitä kohtaaville
 - Talouspolku - hanke syrjäytettyjen tavoittamiseksi
- Teemme vaikuttamistyötä velkaongelmien ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi

Velkaantumisen lukuina v. 2016

- Maksuhäiriömerkintä noin 373 000 ihmisellä
- Ulosotossa noin 500 000 ihmistä
- Velkajärjestelyä haki noin 4200 ihmistä
- Takuusäätiön takausta haki noin 850 ihmistä (myönnettiin noin 300 hakijalle)
- Takuusäätiön Velkalinjalle tuli yli 40 000 soittoa (neuvontapuheluita käytiin 4000 kpl)
- Takuusäätiön Chatiin tuli noin 850 yhteydenottoa (keskusteluja käytiin noin 550)
- Osa velkaongelmista jää piiloon, sillä velkakierteessä sinnitellään usein pitkään yksin ennen kuin ongelmat näkyvät tilastoissa.

Asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn toimenpideohjelma (2016-2019)

- Takuusäätiö on mukana ohjelmassa
 - Jäsenyys ohjelman ohjaus- ja yhteistyöryhmässä
 - Selvitetään Pienlaina-projektin sekä kaupunkien ja järjestöjen yhteistyönä sosiaalisen pienlainan tarvetta ja käyttömahdollisuuksia asumisen turvaamisessa
 - Pyritään tukemaan asumisvaikeuksissa olevien kotitalouksien taloudenhallintaa helppokäyttöisillä taloudenhallintavälineillä ja neuvontaa lisäämällä
 - Haetaan STM:n Suomi 100-ohjelmasta uutta hanketta, joka lisää toimijoiden osaamista ja valmiuksia tukea taloudellisesti haavoittuvassa asemassa olevia perheitä

Takuusäätiön tarvekartoitus

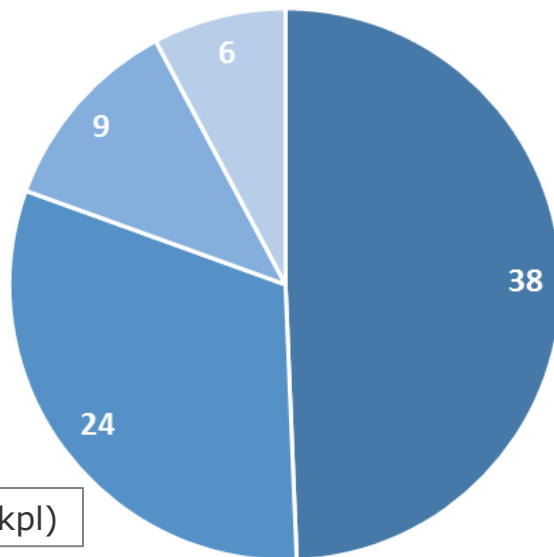
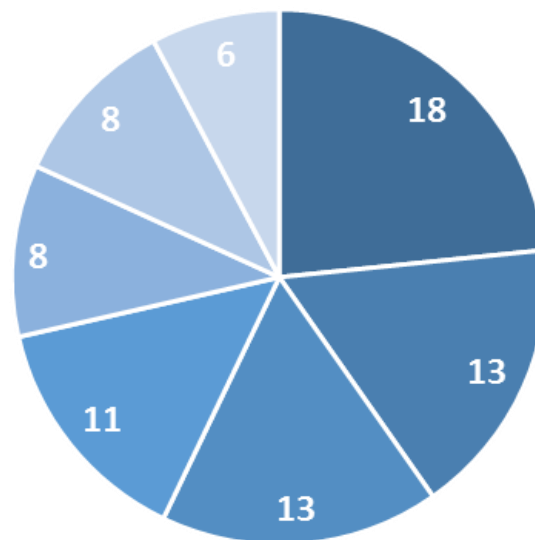
- Asumisen kentällä toimivien tahojen näkemykset asiakkaittensa taloushallintaan liittyvistä tarpeista sekä pienlajan soveltuvuudesta asiakaskunnalle?
- Aluksi haastateltiin ohjelmajohtajan nimeämiä avainhenkilöitä, jotka nimesivät lisähaastateltavia (7 haastattelua v. 2016 lopussa)
- Haastateltujen esille tuomista näkemyksistä sekä Takuusäätiön palveluista ja taustaoletuksista laadittiin sähköinen kysely.
- Kysely kohdennettiin seitsemään kaupunkiin, joista muut paitsi *Helsinki* laativat asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntastrategioita: *Espoo, Vantaa, Lahti, Jyväskylä, Kuopio ja Tampere*
- Kyselyn vastaanottajissa oli valittujen *kaupunkien* sekä niissä toimivien *järjestöjen, säätiöiden ja ohjaamoiden edustajia*.

Takuusäätiön tarvekartoitus

- Sähköinen kysely oli avoinna 10.2.-22.2.2017. Vastaanottajia muistutettiin kyselystä kahdesti (16.2. ja 20.2.)
- Kysely toimitettiin kaikkiaan 145 vastaanottajalle
- Kyselyyn vastasi 77 asiantuntijaa. Vastausprosentti 53%
- Vastaanottajien, vastaajien ja vastausprosenttien välillä oli eroja.
 - Espoo 13/24 (54 %)
 - Helsinki 18/43 (42%)
 - Jyväskylä 8/10 (80%)
 - Kuopio 11/17 (65%)
 - Lahti 6/15 (40%)
 - Tampere 8/13 (62%)
 - Vantaa 13/23 (57%)
 - Kaupunki/muu kunnallinen 38/75 (51%)
 - Järjestö/säätiö 24/55 (44%)
 - Ohjaamo 6/12 (50%)
 - Jokin muu: vastaajia 9, lähetetty 3
→ vastaajista 6 on tulkinnut tilanteen toisin kuin kyselyn lähettäjä;
mahdollisesti hankkeissa työskenteleviä?
- Lisäksi vapaavalintaiseen avokysymykseen saatiin 33 vastausta.

Vastaajien edustamat kaupungit ja tahot (N=77)

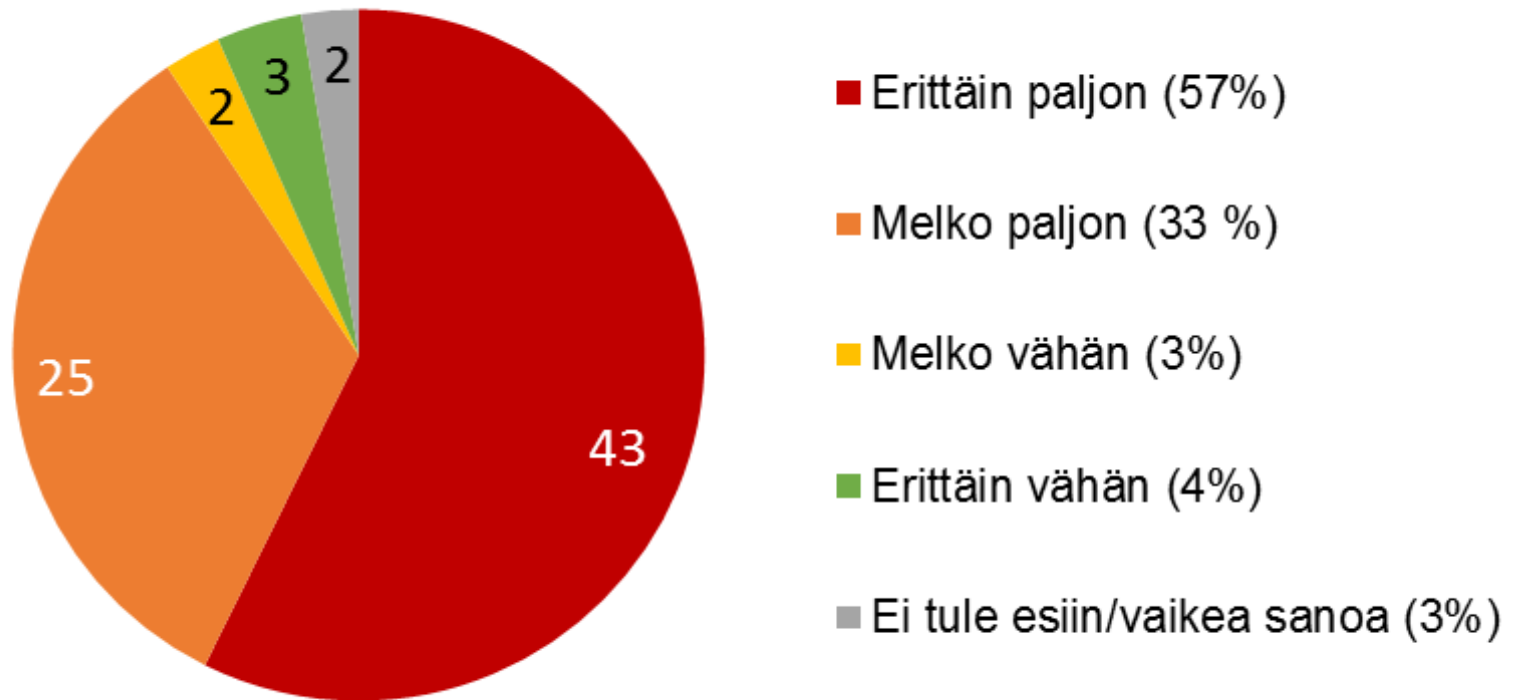
- Helsinki (18)
- Espoo (13)
- Vantaa (13)
- Kuopio (11)
- Tampere (8)
- Jyväskylä (8)
- Lahti (6)

- Kaupunki tai muu kunnallinen toimija (49%)
- Järjestö tai säätiö (31%)
- Jokin muu taho (12%)
- Ohjaamo (8%)

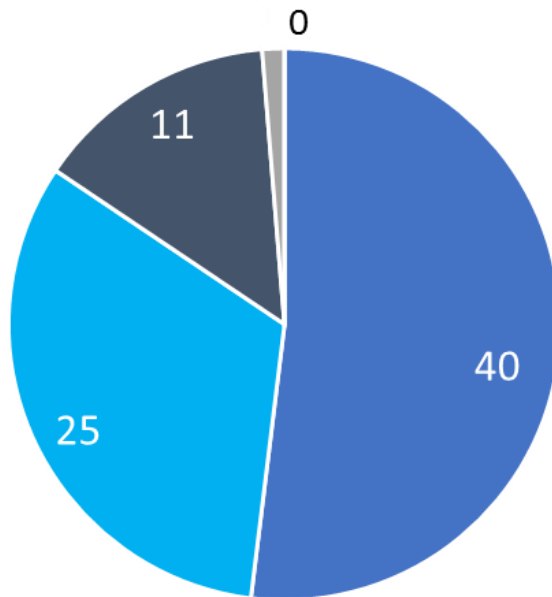
Vastausten lkm (kpl)

Vastaajien näkemys asiakkaiden talous- ja velkaongelmien määrästä (N=75)

Vastausten lkm (kpl)

Talous- ja velkaongelmien käsittely osana omaa työtä ja toimenkuvaa (N=77)

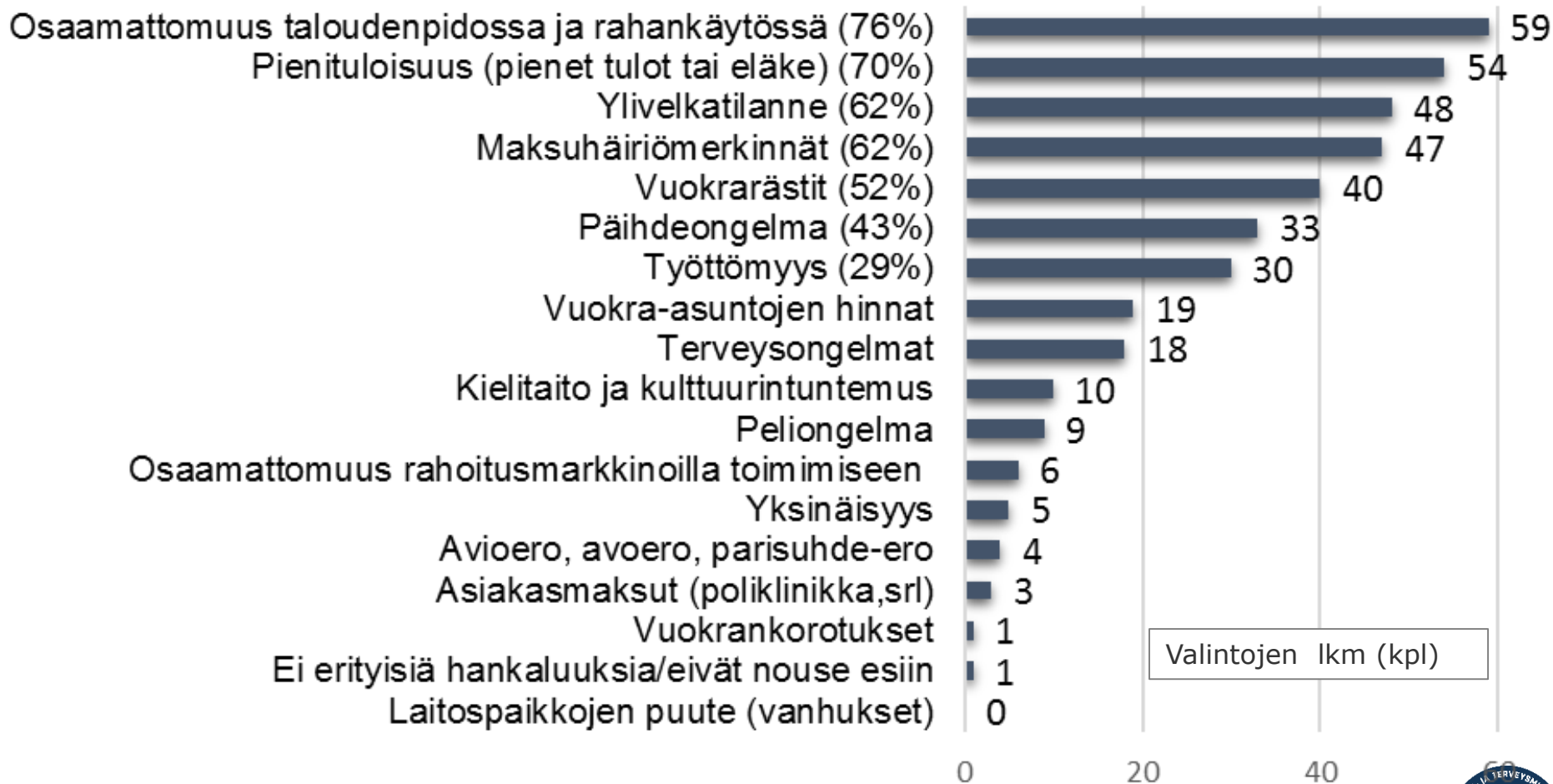

Vastausten lkm (kpl)

- Asiakkaitten talous- ja velkaongelmista keskusteleminen kuuluu toimenkuvaamme ja kartoitamme asiakkaiden talustilanteita usein (52%)
- Asiakkaitten talustilanne tulee puheeksi lähinnä silloin, kun vuokranmaksussa ilmenee ongelmia. Näissä tilanteissa meillä on selkeät puheeksioton käytännöt.(33%)
- Emme pääsääntöisesti käsittele asiakkaitten talous- ja velkatilanteita, mutta tiedämme minne voimme ohjata asiakkaan tarvittaessa. (14%)
- Asiakkaitten talous- ja velkaongelmat eivät tule työssämme esiin. (1%)
- Asiakkaitten talous- ja velkaongelmat tulevat kyllä esiin, mutta emme osaa auttaa niissä eikä se kuulu työhömmme. (0)

Suurimmat haasteet asiakkaiden taloudenhallinnalle

Valitse tai nimeä korkeintaan 5 kpl (N=77)

Pienlaina-projekti (2013-2017)

Kokeilemme ja kehitämme uudenlaista sosiaalista pienluototusta, joka **ennaltaehkäisee** pienituloisten kotitalouksien ylivelkaantumista.

Lainapääoma saatiin v. 2012 kirkon Yhteisvastuukeräyksestä, kehittämistyötä rahoittaa STM Veikkauksen tuotoilla (aik. RAY)

- Toimintaedellytysten selvittäminen: kenelle, miten ja millä ehdoilla?
- Kotitalouksien taloudenhallinnan tukeminen erilaisia välineitä kehittämällä: mini-interventiot, neuvonta, Penno.fi
- Kansainvälisiin malleihin ja käytäntöihin tutustuminen hyvien käytäntöjen löytämiseksi

Kohtuuehtoinen pienlaina

- Pienituloisille, joilla on maksukykyä
- 200-2 000 euroa, korkeintaan 2 vuodeksi
- Korko 4,5 %, ei muita kuluja
- Esimerkiksi takuuvuokraan, työvälineiden hankintaan, kodinkoneisiin, huonekaluihin
- Lainaa ei myönnetä vanhojen velkojen maksuun
- Laina voidaan myöntää, vaikka hakijalla olisi maksuhäiriömerkintä
- Velkajärjestely ja ulosotto estävät pääsääntöisesti lainan saamisen

Pienlaina lukuina (2014-2016)

500

hakemusta

30 %

myönnetty

65 %

hylätty

46 kpl

maksettu takaisin

3 kpl

luottotappioita

Lainoja myönnetty eniten

kodin
hankinnat

muutto ja
takuuvuokra

lasku-/
vuokrarästit
ja velat

terveys ja
sairaus

600 000

euron pääoma saatu kirkon
Yhteisvastuukeräyksestä 2012.

Pienlaina käytännössä

Hakija täyttää sähköisen lomakkeen ja toimittaa liitteet

Hakemuksen käsittely kestää säätiössä noin viikon

Laina myönnetään

Lainaa ei myönnetä

Asiakas tekee hankinnan ja aloittaa lainan maksun

Asiakas saa neuvoja tilanteeseensa

Säätiö laskuttaa lainaa kuukausittain ja valvoo takaisinmaksua

Takuusäätiö tarjoaa tukea taloudenhallintaan.

Esimerkki lainapäätöksestä

Jokaisen hakijan tilanne on yksilöllinen. Päätökseen vaikuttavat monet tekijät.

Takuuvuokra:

	Yksinasuva 52-vuotias, ansiosidonnaisella	Yksinasuva 66-vuotias, vanhuuseläkkeellä
Takuuvuokra	1 300 €	1 200 €
Kuukausilyhennys	57 €/24 kk ajan	103 €/13 kk ajan
Kokonaiskorko (ei muita kuluja)	63 €	33 €

TAKUUSÄÄTIÖN PIENLAINA ASUMISEEN

PIENLAINA

MUUTTO EDESSÄ

VUOKRAVAKUUS

LAINA ENINTÄÄN
2 000 EUROA

SÄÄSTÖÄ ITSELLE

ESIM. SEURAAVAAN
MUUTTOON

Esimerkki lainapäätöksestä

”Minulla on jatkuvasti vuokra rästissä ja tarvitsisin myös tietokoneen. Kaikki rahani menevät pelkästään elämiseen.”

- 28-vuotias hakija on osa-aikatyössä
- Lainan tarve 1 200 euroa vuokrarästin ja muiden laskujen maksuun.
- **tulot - menot = maksuvara**
22 € velkajärjestelynormilla (532 €/kk)
73 € toimeentulotukinormilla (487,89 €/kk)
- **entä velkatilanne?**
asiakkaalla on kolme erilaista lainaa, joiden kuukausierät ovat yhteensä 320 €/kk

Päätös:

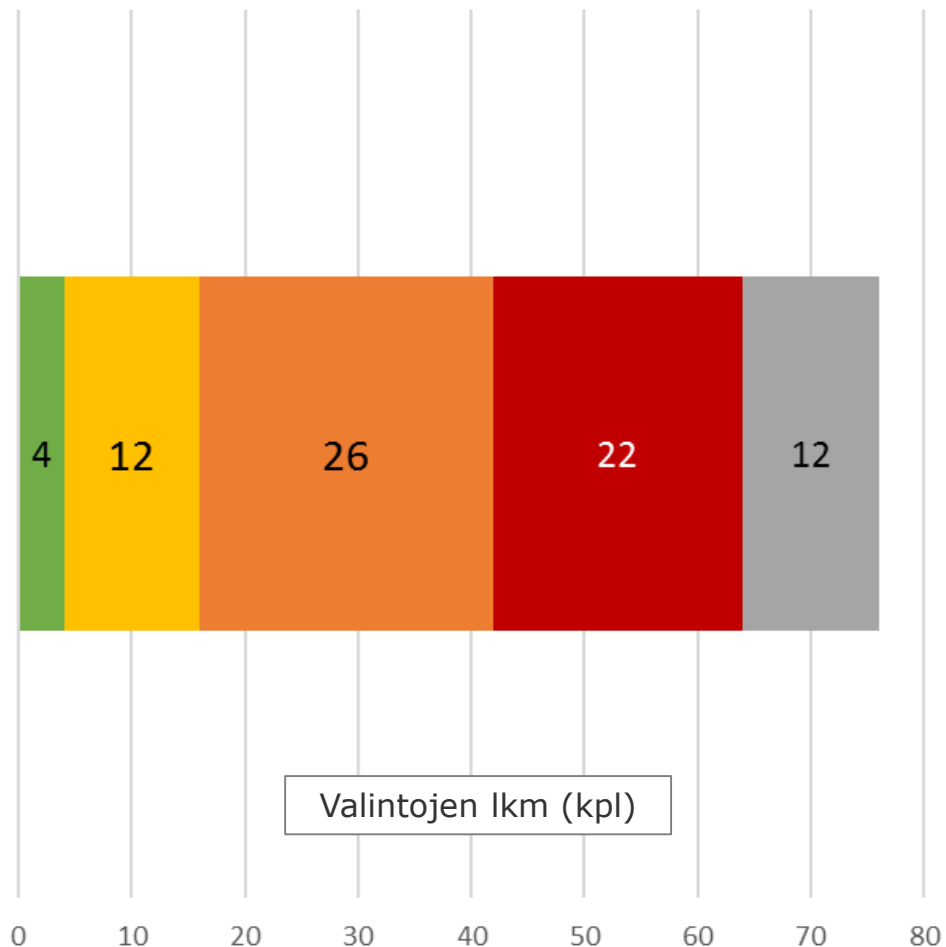
- Lainaa ei voida myöntää, koska hakijan maksukyky ei riitä edes nykyisten velkojen hoitamiseen.
- Maksuvaran tulee riittää pienlainan ja nykyisten velkojen lyhentämiseen.
- Useat eri velat ja vaikeus maksaa säännöllisiä perusmenoja ovat merkki talouden vaikeuksista.
- Uuden lainan myöntäminen ei ole tarkoituksenmukaista, sillä laina ei ole ratkaisu paikkaamaan arjen kuluja.

Takuusäätiö on vastuullinen luotonantaja.

Kyselyvastaajat olivat pitkälle samaa mieltä pienlainalinjauksista, paitsi...

Pienlainan myöntäminen vuokratiloihin ei ole perusteltua, jos asiakkaalla on muitakin hoitamattomia velkoja (ylivelkatilanne), N=76.

■ Täysin samaa mieltä ■ Melko samaa mieltä ■ Melko eri mieltä ■ Täysin eri mieltä ■ Vaikea sanoa

Lisätietoja

Sähköinen hakulomake ja hakuohjeet:

www.takuusaatio.fi

> Palvelumme > Takuusäätiön pienlaina

Ota yhteyttä:

- projektisuunnittelija Virpi Muilu
virpi.muilu@takuusaatio.fi
puh. 050 566 1930
- projektisuunnittelija Maija Isaksson
maija.isaksson@takuusaatio.fi
puh. 050 384 5962

Kiitos!

takuusaatio.fi

sari.nyholm@takuusaatio.fi

virpi.muilu@takuusaatio.fi

koulutuksessa jaetut materiaalit (PDF) ja tilauslomake:
<http://www.takuusaatio.fi/takuusaatio/oppaat-ja-esitteet>

@takuusaatio

facebook.com/takuusaatio

